

TÔI THAM GIA

CHUYỆN VỀ QUYỀN VÀ TRÁCH NHIỆM CỦA CỘNG ĐỒNG
DÂN TỘC THIỂU SỐ ĐỐI VỚI RỪNG TỰ NHIÊN
MIỀN TRUNG VIỆT NAM

NHÀ XUẤT BẢN THANH NIÊN
Hà Nội, tháng 10 năm 2015

Cơ quan xuất bản:

Trung tâm Phát triển Sáng kiến
Cộng đồng và Môi trường (C&E),
Hà Nội, Việt Nam

Quy định sao chép: Có thể sao chép,
trích dẫn cuốn sách này nhằm mục đích
phi thương mại

Biên soạn: Trương Minh Đến,
Bùi Thị Thanh Thủy

Biên tập: Hoàng Thanh Tâm

Thiết kế: Nguyễn Hoàng Vũ

Ảnh: Trung tâm C&E và một số
đồng nghiệp

Cuốn sách này được ra đời và xuất bản
với sự tài trợ của Viện Rosa Luxemburg
Stiftung (RLS), Cộng hòa Liên bang Đức
vùng Đông Nam Châu Á

NHÀ XUẤT BẢN THANH NIÊN

Giấy phép xuất bản số: .

In 300 cuốn tại Công ty Cổ phần In La Bàn – Hà Nội

MỤC LỤC

TÔI LÀ AI

3

11

CHÚNG TÔI LÀ AI

CHÚNG TÔI GẶP NHIỀU
KHÓ KHĂN

18

26

TÔI THAM GIA

CHÚNG TÔI ĐÃ BIẾT
QUYỀN VÀ TRÁCH NHIỆM

47

54

QUYỀN VÀ ĐỊA VỊ PHÁP LÝ
CỦA CHÚNG TÔI ĐÃ ĐƯỢC
CẢI THIỆN

CHÚNG TÔI CHIA SẺ KINH
NGHIỆM SỬ DỤNG QUYỀN
VÀ ĐỊA VỊ PHÁP LÝ ĐỐI VỚI
RỪNG TỰ NHIÊN

60

68

CHÚNG TÔI MONG MUỐN

Cuốn sách **“TÔI THAM GIA”** là những chia sẻ về vai trò, trách nhiệm cũng như năng lực của cộng đồng dân tộc thiểu số trong quản lý rừng tự nhiên tại hai tỉnh Quảng Nam và Thừa Thiên Huế. Cuốn sách được đúc kết từ những kết quả, kinh nghiệm thực hiện và thông tin thực tế qua hơn 03 năm tiến hành dự án: *“Quản lý bền vững rừng tự nhiên thông qua nâng cao nhận thức và xây dựng năng lực để sử dụng quyền và địa vị pháp lý của cộng đồng dân tộc thiểu số đối với rừng tự nhiên ở miền Trung Việt Nam”* được thực hiện bởi Trung tâm Phát triển Sáng kiến Cộng đồng và Môi trường (C&E). Chúng tôi chân thành cảm ơn các cơ quan, tổ chức và cộng đồng đã đồng hành cùng dự án trong thời gian qua.

Trước hết, chúng tôi xin bày tỏ lòng biết ơn đối với Hội Khoa học Kỹ thuật Lâm nghiệp tỉnh Thừa Thiên Huế và Chi cục Kiểm lâm tỉnh Quảng Nam đã cùng chúng tôi triển khai các hoạt động tại hai tỉnh.

Chúng tôi gửi những lời cảm ơn chân thành nhất đến hai Câu lạc bộ (CLB) sử dụng rừng thân thiện môi trường tại hai thôn Aréh và Xà Nghìn I, Ban quản lý rừng cộng đồng bản Khe Trăn và cộng đồng dân tộc thiểu số tại các xã Ba, Tư, Tà Lu và Zà Hung thuộc huyện Đông Giang; xã Tabhing thuộc huyện Nam Giang của tỉnh Quảng Nam; các xã Thượng Quảng, Thượng Nhật và Thượng Lộ thuộc huyện Nam Đông; xã Phong Mỹ thuộc huyện Phong Điền của tỉnh Thừa Thiên Huế

Chúng tôi xin cảm ơn các chuyên gia và cán bộ của trung tâm C&E đã tham gia và hỗ trợ cộng đồng trong những năm qua.

Và cuối cùng, chúng tôi xin trân trọng cảm ơn đến tổ chức Rosa Luxemburg Stiftung (RLS) vùng Đông Nam Châu Á đã hỗ trợ kinh phí để thực hiện dự án trong ba năm qua và sẽ tiếp tục đồng hành cùng chúng tôi trong thời gian tới.

Trung tâm C&E

LỜI GIỚI THIỆU

Rừng cộng đồng tồn tại như là một phần truyền thống tại địa phương, gắn các lợi ích của người dân với tín ngưỡng tâm linh và tôn giáo của cộng đồng, có vai trò quan trọng trong đời sống và văn hóa của các nhóm dân tộc thiểu số. *“Rừng còn thì chúng tôi còn, rừng mất thì chúng tôi mất”* là một sự khẳng định của người dân Cơ Tu tại tỉnh Quảng Nam.

Cuốn sách các bạn đang đọc là câu chuyện của cộng đồng dân tộc thiểu số tại miền Trung Việt Nam đã sử dụng quyền và địa vị pháp lý của mình thế nào để quản lý và bảo vệ bền vững rừng tự nhiên. Câu chuyện trong cuốn sách diễn ra từ 2012 đến 2014 qua lời kể của người dân Cơ Tu là chia sẻ về sự tham gia, nhận thức và năng lực của cộng đồng dân tộc thiểu số tại Quảng Nam. Qua đó, người dân Cơ Tu muốn truyền tải một thông điệp rằng rừng tự nhiên chỉ có thể tồn tại khi người dân biết sử dụng quyền và địa vị pháp lý; khi các cấp chính quyền và cơ quan quản lý các cấp tôn trọng và thực thi hiệu quả để hỗ trợ người dân.

Trong khuôn khổ dự án *“Quản lý bền vững rừng tự nhiên thông qua nâng cao nhận thức và năng lực để cải thiện việc sử dụng quyền và địa vị pháp lý của người dân tộc thiểu số đối với rừng tự nhiên tại miền Trung*

Việt Nam, 2012 - 2014”, Trung tâm C&E đã phối hợp với các đối tác tại hai tỉnh Thừa Thiên Huế và Quảng Nam biên soạn nhiều bộ tài liệu hướng dẫn cộng đồng quản lý rừng tự nhiên, bao gồm: Tiếp cận dựa trên quyền – Chuyện về quản lý rừng dựa vào cộng đồng ở Phú Mậu – Thừa Thiên Huế; Hướng dẫn phương thức quản lý rừng cộng đồng tiếp cận dựa trên quyền; Hướng dẫn kỹ năng làm việc nhóm và lập kế hoạch tổ chức các hoạt động của nhóm quản lý rừng cộng đồng; Hướng dẫn mô hình sử dụng rừng bền vững; Hướng dẫn giao đất giao rừng cộng đồng có sự tham gia.

Chúng tôi hi vọng rằng cuốn sách này cùng với những tài liệu đã được biên soạn trong khuôn khổ dự án sẽ hữu ích với cộng đồng địa phương và các bên có quan tâm nhằm tăng cường nhận thức và năng lực cho cộng đồng khi tham gia quản lý, bảo vệ và phát triển rừng tự nhiên.

Trung tâm C&E

01 TÔI LÀ AI

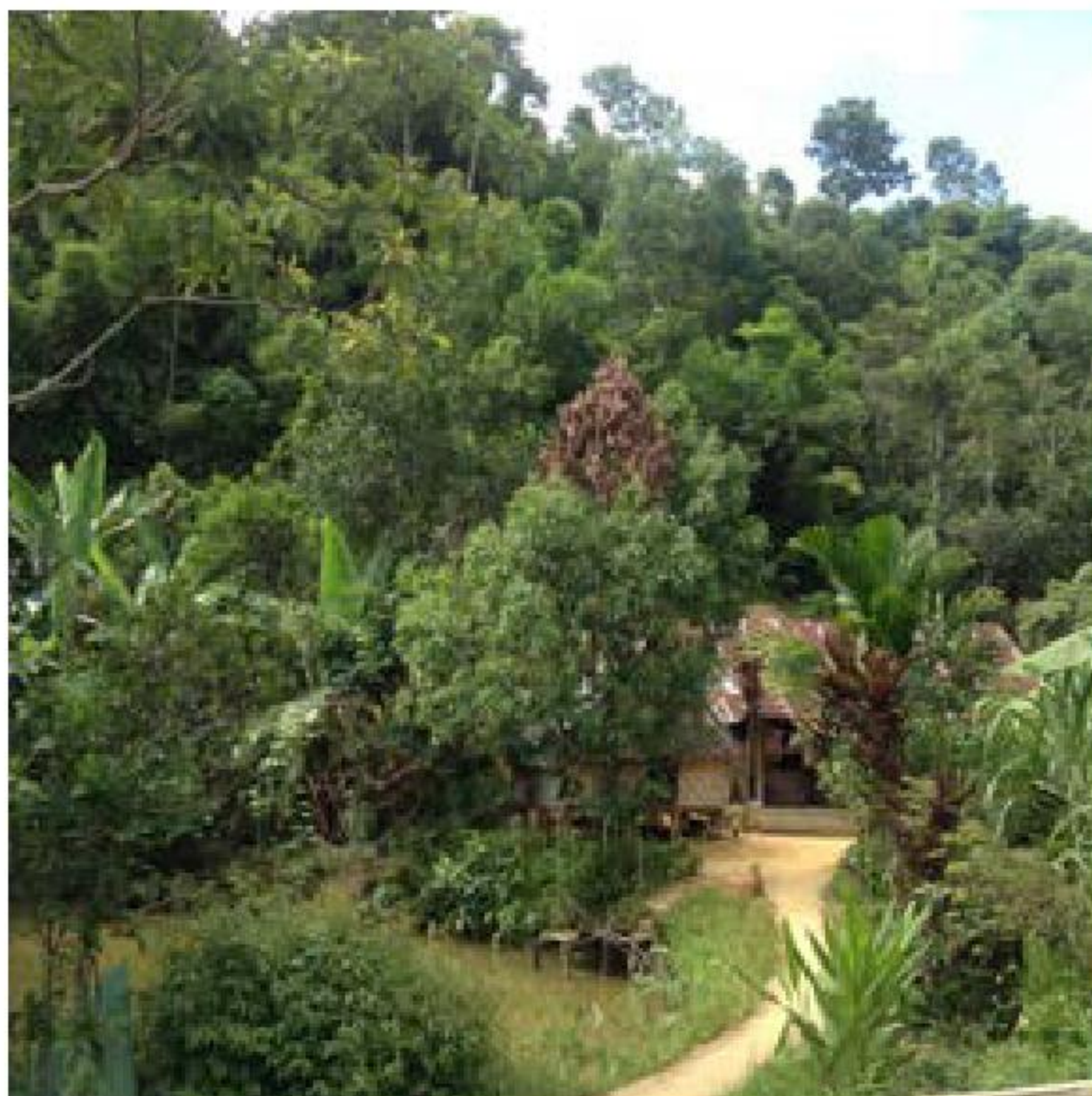

Tôi là Alăng Thị Nhớ, người dân tộc Cơ Tu. Tôi sinh ra và lớn lên tại thôn Aréh, xã Tà Lu, huyện Đông Giang, tỉnh Quảng Nam.

Tôi đã có chồng và hai con (một gái, một trai). Chồng tôi tên là Alăng Mon.

Hằng ngày tôi làm các công việc như chăm sóc con, làm lúa rẫy, lúa nước, và đi vào rừng kiếm củi.

Tuần nào tôi cũng đi vào rừng từ 1 đến 2 lần để lấy củi, đường đi rất khó khăn.

Nguồn sống của gia đình tôi cũng như bao bà con khác trong thôn chủ yếu dựa vào rừng.

Chúng tôi khai thác mây để làm các sản phẩm như gùi, dây buộc,... để dùng và bán

Chúng tôi khai thác mật ong từ rừng để
phục vụ cho đời sống và có thể bán
lấy tiền

Bây giờ, tôi sẽ kể cho các bạn nghe về việc tôi đã tham gia câu lạc bộ (CLB) sử dụng rừng thân thiện môi trường tại thôn Aréh như thế nào.

02 CHÚNG TÔI LÀ AI

Thôn Aréh của chúng tôi có tất cả 39
hộ gia đình, với 145 khẩu
Chúng tôi sử dụng hai thứ tiếng chính
là Kinh và Cơ Tu.

Chúng tôi có trang phục truyền thống của mình

Văn hóa của chúng tôi

Truyền thống của chúng tôi

Dệt thổ cẩm là một trong những nghề truyền thống được lưu giữ tới ngày nay

Nguồn thu nhập của chúng tôi

Rừng của chúng tôi

Chúng tôi có những luật tục và hương ước để bảo vệ rừng tự nhiên.

Biểu tượng của người dân Cơ Tu: Cắm đánh bắt, khai thác gỗ tại khu vực này

Không được phép khai thác gỗ, hay làm ô nhiễm nguồn nước ở rừng đầu nguồn/rừng ma

03 CHÚNG TÔI GẶP NHIỀU KHÓ KHĂN

Chúng tôi chăn nuôi, trồng trọt dựa vào kinh nghiệm từ bao đời nay truyền lại. Nhưng hiện nay thời tiết đã thay đổi

nhều so với trước đây làm ảnh hưởng đến việc trồng lúa nước và lúa rẫy.

Chúng tôi thu lượm những lâm sản ngoài gỗ và bán ở chợ quê của xã. Tuy nhiên thu nhập rất thấp vì các sản phẩm nay ngày càng ít

Những năm gần đây, một diện tích lớn đất rừng phải bỏ hoang vì thời tiết quá khắc nghiệt

Chúng tôi vẫn chưa hiểu nhiều về quyền lợi và trách nhiệm đối với rừng tự nhiên theo quy định của Nhà nước là như thế nào.

Màu xanh của rừng sẽ không còn khi chúng tôi không thực sự tham gia quản lý và bảo vệ rừng

Rừng tự nhiên chỉ bền vững khi chúng tôi được công nhận như một chủ rừng thực sự

Các quy định, chính sách về quyền của người dân khi sử dụng, tham gia và quản lý rừng tự nhiên trong thực tế chưa được thực hiện đầy đủ.

Tôi không biết các cán bộ khi đưa ra các quy định hay luật có hiểu nhiều về những giá trị truyền thống và văn hóa bản địa của chúng tôi với rừng tự nhiên hay không?

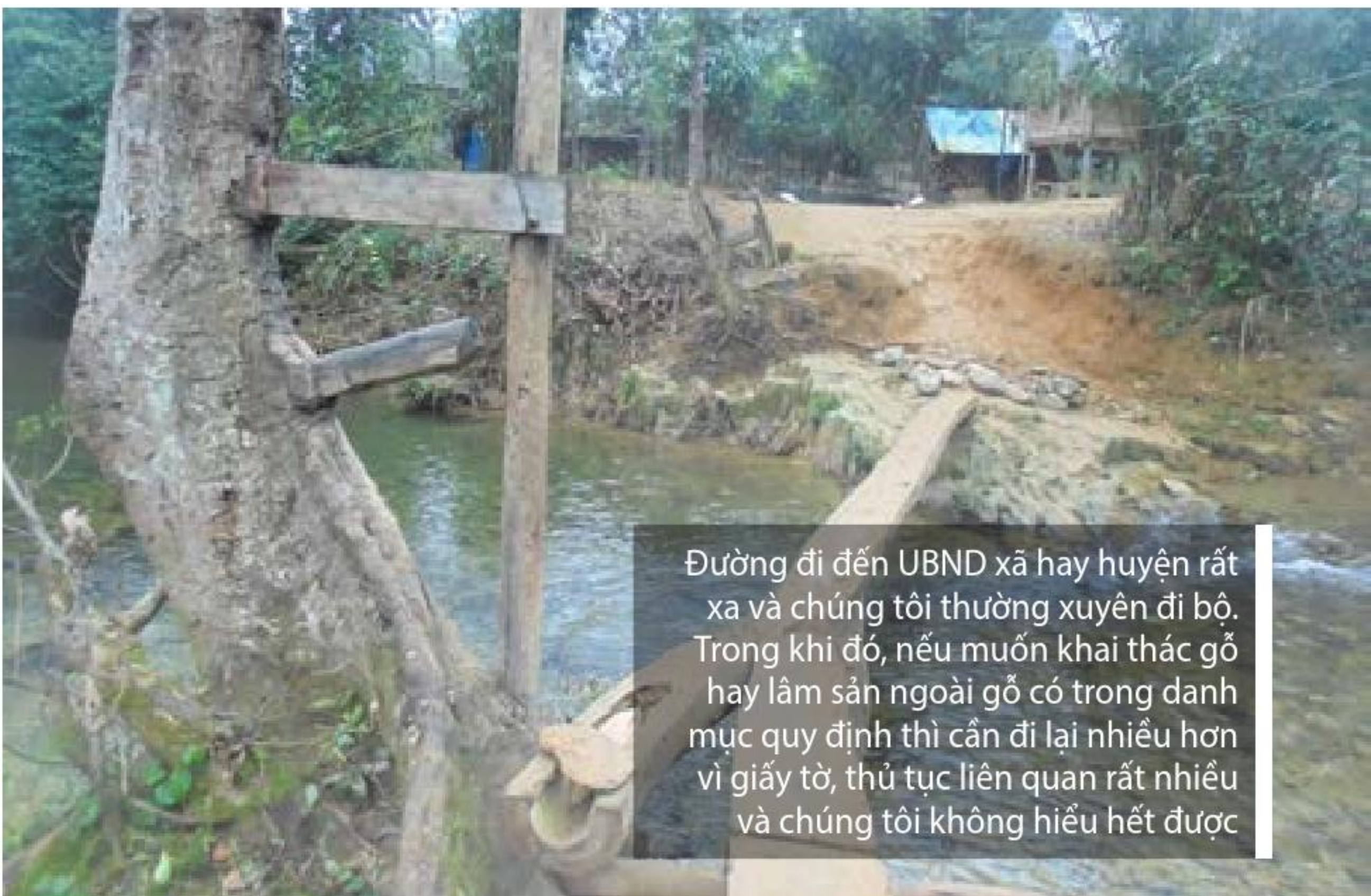
Và tôi tự nhủ “Thật tốt biết bao nếu các cán bộ thường xuyên đến thôn bản để xem xét tình hình thực tế”

Chúng tôi chưa hiểu biết rõ những thủ tục, quy định liên quan đến quản lý đất rừng.

Số người biết chữ và hiểu biết trong thôn không nhiều mà các thủ tục quy định lại quá phức tạp với chúng tôi

Đường đi đến UBND xã hay huyện rất xa và chúng tôi thường xuyên đi bộ. Trong khi đó, nếu muốn khai thác gỗ hay lâm sản ngoài gỗ có trong danh mục quy định thì cần đi lại nhiều hơn vì giấy tờ, thủ tục liên quan rất nhiều và chúng tôi không hiểu hết được

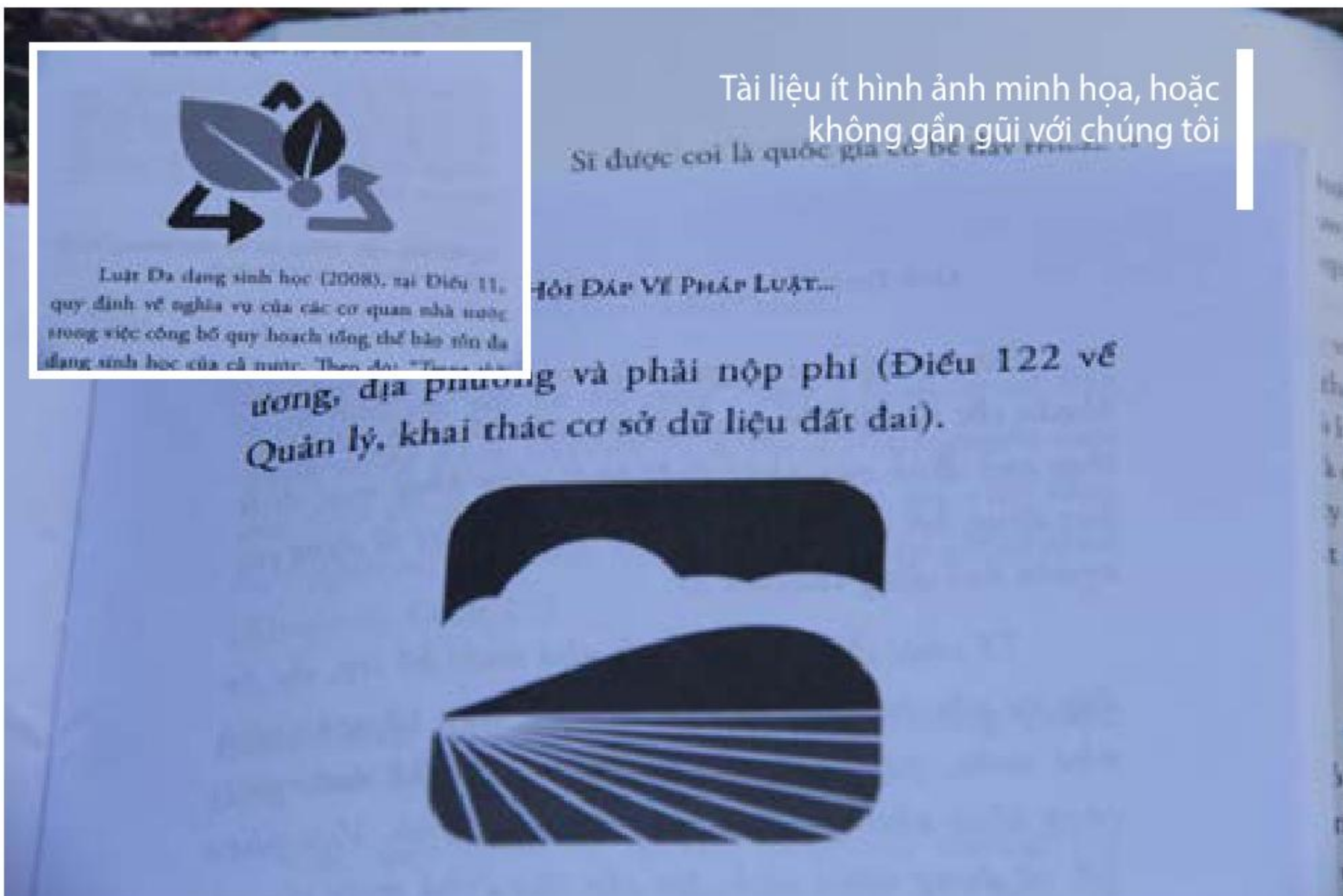
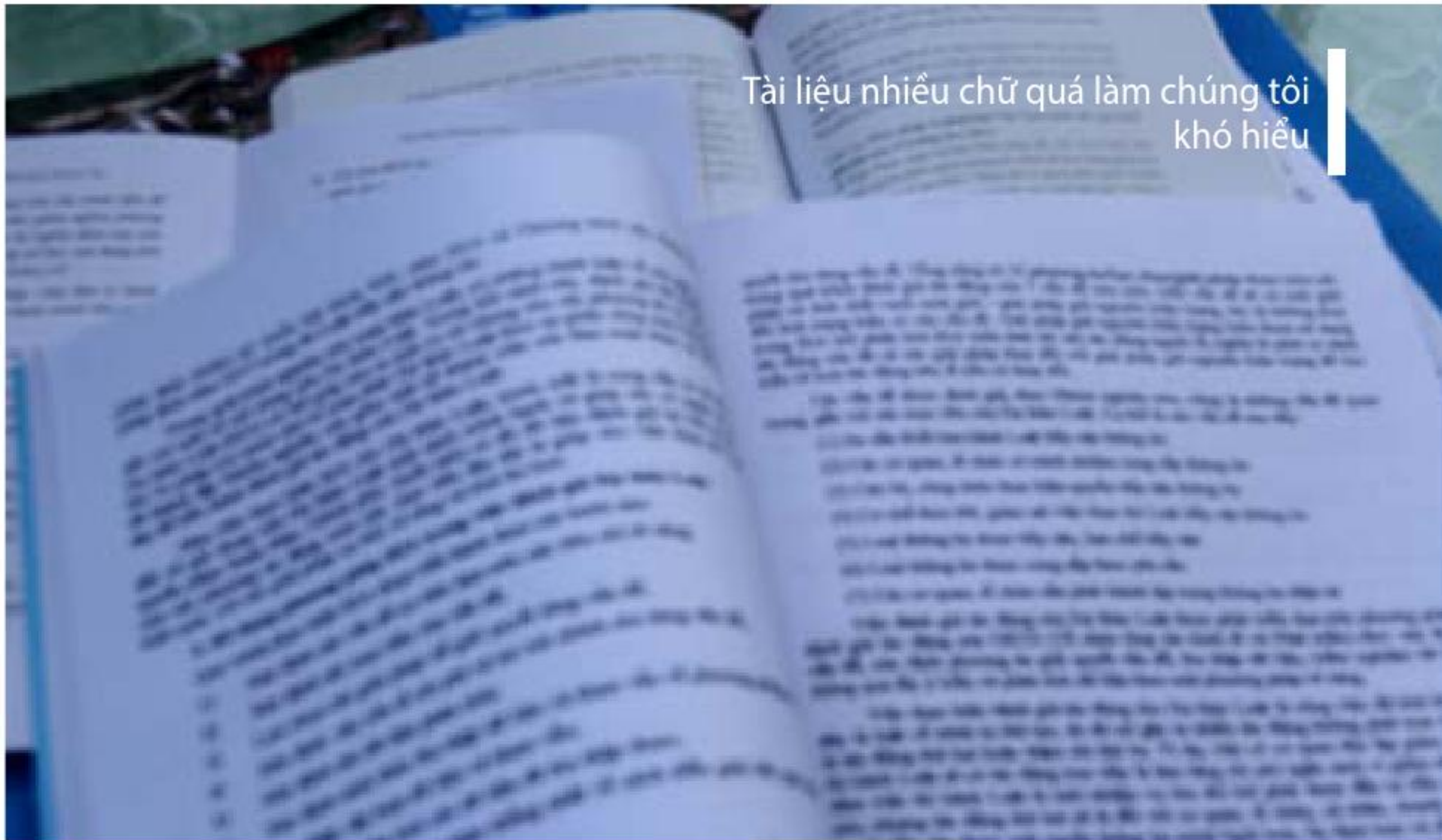
Khi đi thăm rừng hay phát quang rừng thì chúng tôi có gặp lâm tặc và người làng khác sang khai thác gỗ và lâm sản ngoài gỗ của rừng chúng tôi. Chúng tôi

muốn báo với cơ quan pháp lý lắm, nhưng sợ cán bộ không hiểu, sợ họ không quan tâm và chúng tôi không biết trình bày thế nào cho dễ hiểu.

Chúng tôi phát hiện gỗ trong rừng của mình bị người khác khai thác trộm

Những tài liệu liên quan quản lý bảo vệ rừng vẫn còn xa lạ với chúng tôi.

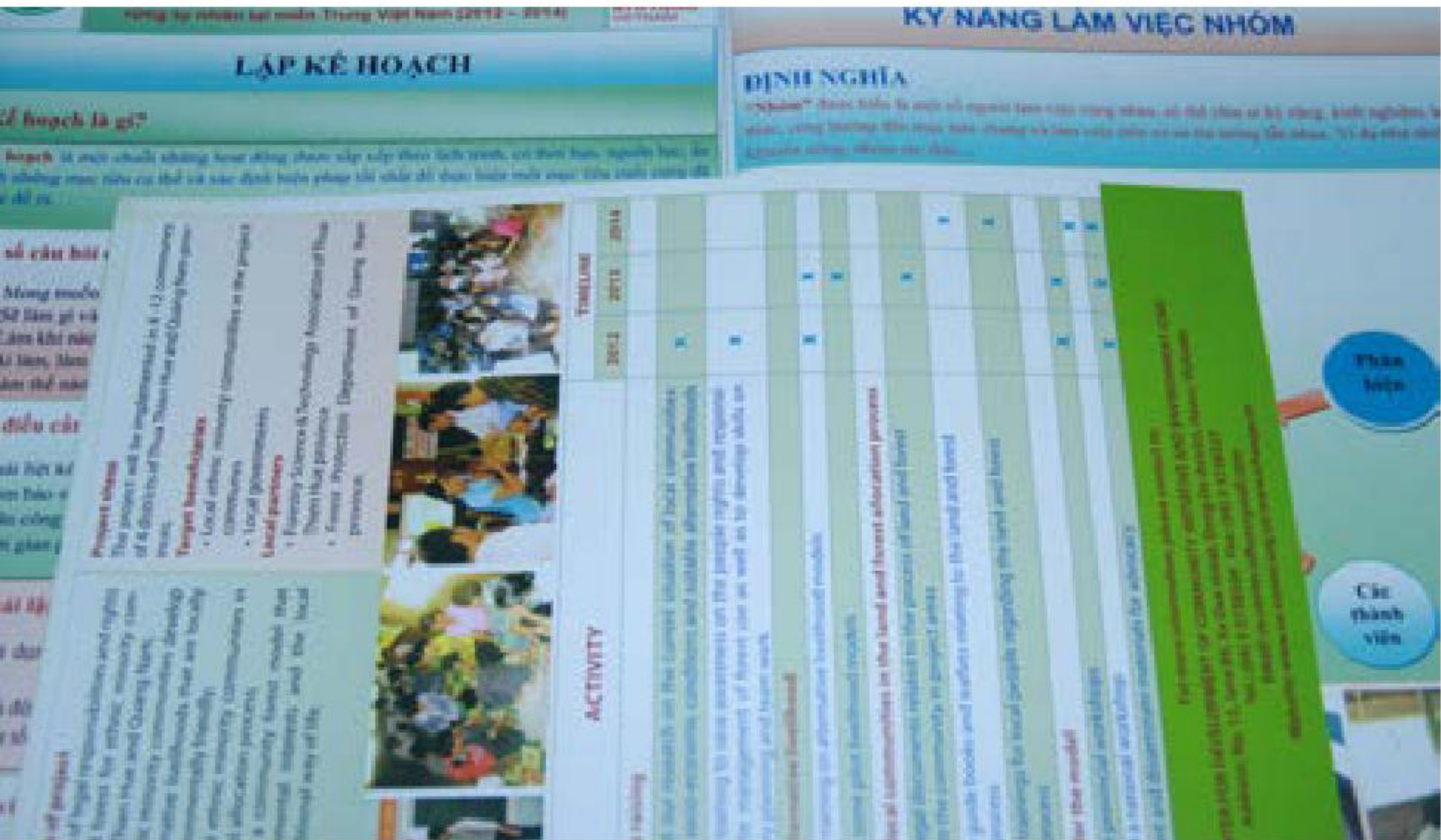
04 TÔI THAM GIA

Tôi đã tham gia chính thức vào hoạt động của dự án từ tháng 5 năm 2014 với vị trí là thư kí của CLB sử dụng rừng thân thiện môi trường thôn Aréh.

Tôi đã được hỏi về rừng , văn hóa, cuộc sống và môi trường trong nghiên cứu của nhóm cán bộ dự án.

Niềm vui lớn của tôi là tham gia các buổi sinh hoạt định kỳ và các lớp tập huấn của CLB. Tôi rất hạnh phúc khi

được các thành viên tín nhiệm bầu vào ban chủ nhiệm của CLB.

CLB sử dụng rừng thân thiện môi trường khuyến khích tất cả mọi người trong thôn tham gia quản lý bảo vệ và phát triển rừng. CLB được thành lập và hoạt động theo hình thức tự nguyện tham gia, tự bình chọn ban chủ nhiệm.

Đặc biệt, chúng tôi tự xây dựng quy chế hoạt động CLB, đã nhận được sự đồng thuận của Ủy ban nhân dân xã Tà Lu.

CLB đã giúp chúng tôi gặp mặt nhau thường xuyên hơn dưới mái nhà Gươl truyền thống. Tiếng cười vui luôn ngập tràn vào những ngày gặp mặt của CLB.

Từ năm 2013, nhà Gươl của thôn đã bị xuống cấp và hư hỏng nghiêm trọng. Đến năm 2014, chúng tôi đã cùng nhau góp sức để sửa lại

“Đối thoại chính sách” từ ngữ tôi nghe chưa quen. Nhưng từ khi tham gia dự án, tôi đã biết và thật sự vui khi được chia sẻ ý kiến, trao đổi trực tiếp với cán

bộ kiểm lâm cấp tỉnh, đại diện lãnh đạo chính quyền của huyện và xã.

Một cuộc gặp gỡ nói chuyện với đại diện lãnh đạo chính quyền tại thôn Xà Nghìn I

Mỗi lần có cán bộ chính quyền tới nói chuyện, bà con trong thôn bản chúng tôi rất phấn khởi

Chúng tôi đã bắt đầu mạnh dạn hơn trong việc chia sẻ các hoạt động, những khó khăn trong quá trình quản lý bảo vệ rừng, đưa ra những ý kiến đề

nghị sự hỗ trợ từ cơ quan quản lý. Và tiếng nói của chúng tôi đã được lắng nghe.

Chúng tôi được tham gia một số lớp tập huấn nâng cao năng lực và nhận thức như: sự tham gia của cộng đồng trong giao đất giao rừng; trách nhiệm và quyền của người dân trong quản lý và sử dụng rừng thân thiện môi trường;

cách quản lý, lập kế hoạch, làm việc nhóm; sử dụng rừng thân thiện với môi trường;...

Thôn Xà Nghìn I, xã Zà Hung

Các lớp tập huấn đều có cả nam và nữ.
Có những lần tập huấn có cả một số
cặp vợ chồng cùng tham dự hoặc nếu
người này bận thì người kia tham gia.

Tôi rất thích cách giảng dạy tận tình
cũng như sự chuẩn bị chu đáo của
giảng viên và các anh chị dự án.
Chúng tôi có thể viết, vẽ và nói về suy
nghĩ và hiểu biết của mình.

Tôi rất thích khi tất cả các lớp tập huấn của dự án đều khuyến khích phụ nữ tham gia. Chị em chúng tôi đã mạnh dạn, tích cực thảo luận nhóm và trình

bày kết quả. Qua đó, phụ nữ chúng tôi cảm thấy vai trò và vị trí của mình được nâng cao.

Chúng tôi còn được đi tham quan học tập kinh nghiệm kiến thức về quản lý bảo vệ rừng và phát triển kinh tế gia đình, cộng đồng ở các thôn bản. Trong năm 2014, tôi và các thành viên

trong CLB đã được đi tới các xã A Tiêng, ANông của huyện Tây Giang để tham quan học tập các mô hình về phụ nữ với bảo vệ rừng, các mô hình nuôi cá, trồng cây ba kích, chăn nuôi bò, lợn...

Tham quan học tập mô hình trồng cây Ba kích

Tham quan học tập mô hình nông lâm kết hợp

Tham quan học tập mô hình nuôi cá

Có nhiều chị em cũng như tôi là lần đầu tiên được tham gia một chuyến đi xa hơn ngoài huyện của mình, được nói chuyện với anh chị em thôn bạn,

được chia sẻ những kinh nghiệm CLB của thôn chúng tôi. Đây là một kỷ niệm đáng nhớ với tôi.

Con nhỏ sẽ được mẹ hoặc chồng trông coi. Khi về chúng tôi luôn nhớ mua bánh kẹo hay trái cây cho con

Để bảo vệ rừng, các thành viên trong CLB được phân chia nhau để thực hiện việc tuần tra. Chúng tôi được tập huấn về phòng cháy chữa cháy, cách ứng phó khi

gặp lâm tặc,...Sau những lần đi tuần tra, các nhóm đều chia sẻ lại trong buổi sinh hoạt CLB. Và tôi rất vui khi rừng của chúng tôi được bảo vệ tốt hơn.

Các thành viên thường gửi thêm thức ăn và một số nhu yếu phẩm khác trong những lần đi nhiều ngày tuần tra trong rừng

Thành viên nhóm tuần tra chia sẻ lại sau chuyến đi tuần tra cho các thành viên khác trong sinh hoạt CLB

Những kiến thức chúng tôi có được từ các lớp tập huấn đã được ban chủ nhiệm trong CLB và một số thành viên khác đi tuyên truyền lại cho bà con trong thôn. Tôi được cán bộ dự án kể cho nghe và xem những bức ảnh về

tuyên truyền bảo vệ rừng của bà con ở bản Khe Trăn, xã Phong Mỹ, huyện Phong Điền, tỉnh Thừa Thiên Huế. Các bạn ở Huế làm rất sáng tạo, gần gũi với người đồng bào như chúng mình.

Hội thi tìm hiểu kiến thức quản lý rừng cộng đồng tại thôn Xà Nghìn I, xã Zà Hung

Hội thi cộng đồng về tìm hiểu kiến thức về quản lý, bảo vệ rừng

Lần đầu tiên chúng tôi được tham gia một cuộc họp có nhiều đại diện ở trung ương, tỉnh, các tổ chức quốc tế và cán bộ từ nhiều tỉnh thành khác có dự án liên quan đến rừng.

Cuối tháng 10 năm 2014, CLB của chúng tôi có 02 thành viên được ra Hà Nội tham dự hội thảo quốc gia “*Chia sẻ kinh nghiệm về quyền và trách nhiệm*

của cộng đồng dân tộc thiểu số trong quản lý rừng tự nhiên”. Tại Hội thảo này, chúng tôi đã chia sẻ mô hình quản lý rừng bền vững từ CLB sử dụng rừng thân thiện môi trường. Tất cả các đại biểu tham dự trong Hội thảo đều rất quan tâm đến hoạt động của CLB chúng tôi.

Tham gia hội thảo tại Thành phố Tam Kỳ, tỉnh Quảng Nam vào tháng 11 năm 2013

Đại diện thành viên CLB sử dụng rừng thân thiện môi trường chia sẻ thông tin với báo chí truyền thông tại Hội thảo quốc gia tại Hà Nội vào tháng 10 năm 2014

Tham gia các buổi sinh hoạt CLB là hoạt động tôi thích nhất. Người dân trong thôn thường xuyên ngồi với nhau để nói về những công việc đã làm, được nghe các chị nói về việc đi rừng lấy củi hay thu lượm lâm sản ngoài gỗ khác để bán, hay nghe các anh kể về những chuyện vui khi đi tuần tra rừng, hay nói về những

kế hoạch sắp tới,...Điều đặc biệt nhất là chúng tôi lại được dịp nhóm bếp củi trò chuyện bên nhau ở nhà Gươl truyền thống. Vào những lúc này, bọn trẻ con sẽ được nghe nhiều hơn về lịch sử, văn hóa của thôn hay những việc nên và không nên đối với rừng.

Bếp củi và ấm trà là những hình ảnh quen thuộc khi diễn ra các buổi sinh hoạt hàng tháng

Các con thích ngồi cùng bố mẹ

Chẳng những chúng tôi được nghe những kiến thức, chia sẻ những ý kiến với cán bộ của cơ quan quản lý. Mà lũ trẻ con của thôn chúng tôi cũng được dịp hòa mình vào những hoạt động

tuyên truyền, được xem những đoạn phim hay về bảo vệ rừng, bảo vệ môi trường, hay cùng nhau vẽ những bức tranh bảo vệ rừng tự nhiên của thôn,...

Các em nhỏ rất hứng thú với những chương trình truyền thông cộng đồng

Đại diện ban lãnh đạo UBND xã thường xuyên tham gia các hoạt động của dự án và rất gần gũi với chúng tôi

Tôi tham gia bảo vệ rừng tốt, gia đình tôi tham gia bảo vệ rừng tốt thì sẽ bảo vệ màu xanh xung quanh cuộc sống của chúng tôi.

“Rừng là chúng tôi và chúng tôi là rừng. Rừng mất thì chúng tôi mất”

Có kế hoạch bảo vệ rừng, nhiều người cùng làm việc với nhau sẽ giúp rừng được bảo vệ

Các thế hệ trong thôn chúng tôi đã và đang cố gắng lưu giữ màu xanh của rừng xanh

Tôi tham gia các hoạt động của dự án trong suốt ba năm qua, chúng tôi được thể hiện những ý kiến, nguyện vọng và

chia sẻ những kinh nghiệm đối với cấp quản lý ở cơ sở và trung ương.

Mỗi khi có hoạt động diễn ra, tiếng cười vui của những thế hệ khác nhau dưới mái nhà Gươl cứ nối tiếp với nhau

Chồng của chúng tôi luôn chia sẻ công việc, và ủng hộ việc tham gia các hoạt động của dự án. Các anh sẽ chăm sóc con khi chúng tôi tham gia tập huấn, hay đi tham quan học tập,...

Tủ sách cộng đồng tại nhà Gươl của thôn luôn mở cho tất cả mọi người trong thôn

05

CHÚNG TÔI ĐÃ BIẾT QUYỀN VÀ TRÁCH NHIỆM

Nhờ được tham gia hoạt động dự án như tập huấn, tọa đàm chính sách, hội thảo,...chúng tôi đã hiểu vì sao mình chưa sử dụng và thực hiện tốt các quyền và trách nhiệm của mình là do: Chưa yêu cầu đúng nơi, đúng chỗ;

Cán bộ chưa thực hiện tốt nhiệm vụ của mình; và Các quy định, chính sách chưa sát với điều kiện địa phương chúng tôi.

Chúng tôi cùng đưa ra những suy nghĩ của mình và sau đó cùng thảo luận với nhau

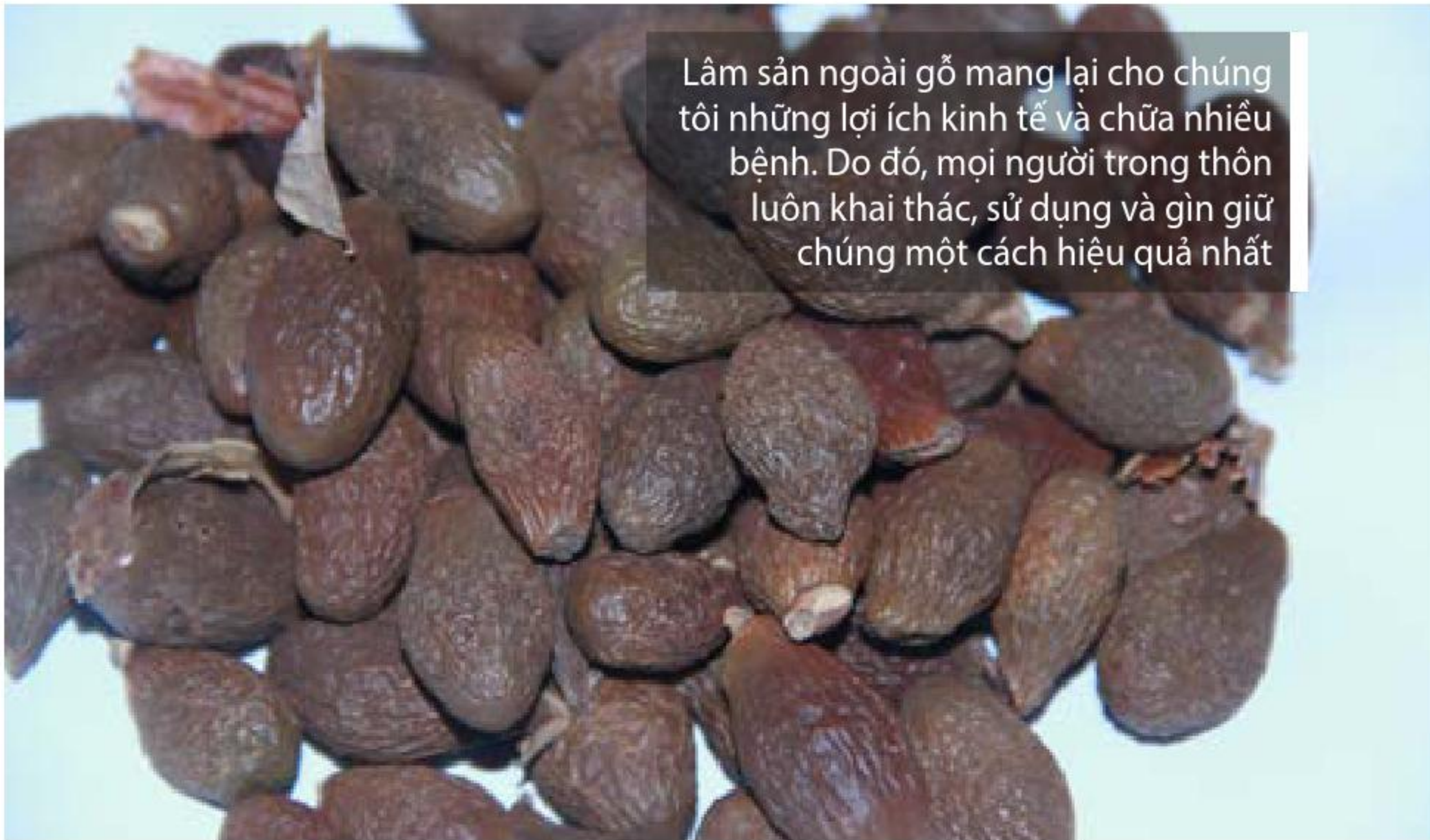

Chuyên gia giúp chúng tôi phân tích và hiểu các vấn đề rõ hơn

Chúng tôi đã biết được 8 quyền chung của chủ rừng và 4 quyền hưởng lợi và một số quyền khác như quyền được

học kỹ thuật trồng trọt chăn nuôi; quyền được tham quan mô hình; quyền được sản xuất;...

Lâm sản ngoài gỗ mang lại cho chúng tôi những lợi ích kinh tế và chữa nhiều bệnh. Do đó, mọi người trong thôn luôn khai thác, sử dụng và gìn giữ chúng một cách hiệu quả nhất

Chúng tôi biết rằng sự tham gia của chúng tôi rất quan trọng trong quản lý rừng tự nhiên

Giờ đây chúng tôi đã biết khi muốn đề nghị cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất, rừng thì đến Ủy ban nhân

dân huyện; muốn học kỹ thuật trồng trọt chăn nuôi thì đến Trạm khuyến nông khuyến lâm.

Chúng tôi sẽ tự chủ động hoặc nhờ sự hỗ trợ của cán bộ thôn, xã hướng dẫn thủ tục khi đến UBND huyện yêu cầu cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất, rừng

Cán bộ kiểm lâm rất nhiệt tình khi chúng tôi đề nghị chia sẻ và tập huấn kiến thức liên quan giao đất giao rừng, hay phòng cháy chữa cháy rừng.

Tôi hiểu rằng có quyền thì sẽ có trách nhiệm. Rừng chỉ được quản lý bền vững khi chúng tôi là một chủ rừng thực sự.

Chúng tôi có quyền khai thác lâm sản ngoài gỗ để phục vụ cuộc sống hàng ngày và nâng cao chất lượng sống...

...Chúng tôi có trách nhiệm bảo vệ rừng đầu nguồn và nguồn nước

Chúng tôi đã có một sự thay đổi lớn trong suy nghĩ đó là thay vì chờ đợi trước kia thì giờ phải chủ động tìm hiểu, đề nghị.

Chỉ cần chúng ta chủ động đề nghị thì nhất định cán bộ sẽ giúp và hỗ trợ

Chúng tôi luôn tìm đến sự hỗ trợ, tư vấn của cán bộ kiểm lâm địa bàn và ban lãnh đạo UBND xã

Chúng tôi đã sử dụng những hiểu biết của mình về quyền tham gia, quyền được biết,...để:

- Trao đổi với cơ quan quản lý nhà nước

- Nhờ sự hỗ trợ của các cơ quan khi cần thiết
- Nâng cao giá trị của cộng đồng

06

**QUYỀN VÀ ĐỊA VỊ PHÁP
LÝ CỦA CHÚNG TÔI
ĐÃ ĐƯỢC CẢI THIỆN**

Câu lạc bộ sử dụng rừng thân thiện môi trường thôn Aréh của chúng tôi đã được UBND xã Tà Lu ra quyết định thành lập và công nhận theo

quyết định số 21/QĐ-UBND ngày 23 tháng 05 năm 2014 .

Những điều quy định trong Quy ước bảo vệ rừng cộng đồng được chúng tôi thảo luận và thống nhất trình lên UBND huyện Đông Giang phê duyệt

Một quyết định công nhận Quy ước bảo vệ và phát triển rừng của UBND huyện Phong Điền cho Ban quản lý rừng cộng đồng Bản Khe Trăn, xã Phong Mỹ

Chúng tôi đã chủ động đi gặp cán bộ Kiểm lâm địa bàn, lãnh đạo UBND xã Tà Lu, UBND huyện Đông Giang, hay trao đổi trực tiếp với cán bộ Kiểm lâm tỉnh Quảng Nam về những vấn đề liên quan

đến quản lý bảo vệ và phát triển rừng. Chúng tôi đã cảm thấy mình được tôn trọng như một chủ rừng thực sự.

Tôi và các chị phụ nữ khác của thôn đã tham gia nhiều hơn vào các hoạt động của dự án và địa phương. Chúng tôi luôn thể hiện được vai trò quan trọng

trong các hoạt động và được sự tín nhiệm của tất cả mọi người trong CLB và ban quản trị thôn.

THAY CHO LỜI KẾT

CHÚNG TÔI CHIA SẺ KINH NGHIỆM SỬ DỤNG QUYỀN VÀ ĐỊA VỊ PHÁP LÝ ĐỐI VỚI RỪNG TỰ NHIÊN

Biết sử dụng sức mạnh tập thể gắn với truyền thống văn hóa bản địa để giải quyết công việc. Ví dụ liên quan tranh chấp về quyền sử dụng đất rừng để làm lúa rẫy chúng tôi đã họp toàn bộ các hộ trong thôn, mời đại diện xã. Sau

khi nghe trưởng thôn phân tích những luật tục trước kia thì tất cả đều tôn trọng những giá trị truyền thống. Kết quả là mọi người đều hài lòng với sự phân chia.

Biết kết hợp cùng các chương trình dự án đang triển khai tại địa phương.

Bàn bạc và xây dựng cách phối hợp tốt giữa ba bên là CLB sử dụng rừng thân thiện môi trường, ban quản trị thôn và UBND xã rất quan trọng. Điều này

giống như “kiềng ba chân” vững chắc trong quản lý rừng cộng đồng tại địa phương.

Nâng cao thu nhập là rất quan trọng để đảm bảo rằng rừng được quản lý tốt và đời sống được cải thiện.

Một số sản phẩm liên quan từ rễ ba kích tại Tây Giang, Quảng Nam

Một số sản phẩm liên quan từ chuối rừng và măng rừng tại Tây Giang, Quảng Nam

Các chuyên gia và lãnh đạo nên xây dựng và triển khai các chính sách phù hợp với từng vùng địa phương và đảm

bảo đầy đủ các quyền cho người dân để chúng tôi quản lý và sử dụng rừng tự nhiên hiệu quả hơn.

Phụ nữ và nam giới chúng tôi cùng muốn tham gia trong các hoạt động.

Sử dụng những giá trị văn hóa người dân tộc thiểu số trong bảo vệ rừng.

CHÚNG TÔI MONG MUỐN

Nhà nước cứ tin tưởng trao quyền quản lý rừng cho cộng đồng dân tộc thiểu số chúng tôi.

Những chính sách, văn bản pháp luật liên quan quản lý bảo vệ và sử dụng rừng tự nhiên khi đưa tới chúng tôi nên dễ hiểu và gần với văn hóa địa phương.

Các giá trị văn hóa truyền thống, luật tục liên quan rừng tự nhiên của chúng tôi nên được tôn trọng và sử dụng.

Cải thiện đời sống, giáo dục và y tế
giúp cộng đồng chúng tôi nâng cao
chất lượng cuộc sống

KẾT QUẢ DỰ ÁN 2012-2014

Phỏng vấn:
349 hộ dân

Khóa tập huấn:
21 khóa / 659 người tham dự

Tham quan mô hình:
3 lần / 80 người

Đối thoại chính sách:
7 lần / 226 người tham gia

Cuộc thi:
2 lần / 136 người tham gia

Hội thảo:
3 lần / 200 người tham gia

Câu lạc bộ:
3 CLB / 77 người tham gia

GIỚI THIỆU VỀ TRUNG TÂM C&E

Trung tâm C&E là một tổ chức phi chính phủ, phi lợi nhuận của Việt Nam hoạt động với mục đích thúc đẩy sự tham gia và tăng cường năng lực cho các tổ chức và nhóm địa phương nhằm hướng tới các giải pháp tốt hơn cho các vấn đề môi trường có liên quan đến cuộc sống của họ, đóng góp vào sự phát triển của xã hội dân sự và môi trường bền vững ở Việt Nam.

Trung tâm C&E được thành lập vào giữa năm 2008 từ tổ chức tiền thân là Nhóm tư vấn Quỹ Môi trường Sida (SEF) do Đại sứ Quán Thụy Điển thành lập vào năm 1997. Trung tâm C&E kế thừa các kinh nghiệm và bài học của SEF trong hơn 12 năm hoạt động thúc đẩy và hỗ trợ các sáng kiến cộng đồng trong bảo vệ môi trường và sử dụng bền vững các nguồn tài nguyên và thúc đẩy các tổ chức phi chính phủ và tổ chức cộng đồng hoạt động ở cấp cơ sở.

Trung tâm được thành lập theo quyết định số 1202/QĐ-LHH ngày 27 tháng 8 năm 2008 của Liên hiệp các Hội Khoa học Kỹ thuật Việt Nam. Trung tâm được cấp giấy phép hoạt động số A-754 ngày 12 tháng 9 năm 2008 của Bộ Khoa học Công nghệ.

Tầm nhìn:

C&E mong muốn trong tương lai ở Việt Nam các cộng đồng địa phương, các nhóm và các tổ chức tham gia tích cực trong các hoạt động bảo vệ môi trường, sử dụng hợp lý và quản lý nguồn tài nguyên thiên nhiên và duy trì cuộc sống bền vững.

Sứ mệnh:

C&E hoạt động nhằm hỗ trợ cộng đồng địa phương, các tổ chức cộng đồng và các tổ chức xã hội dân sự thực hiện các sáng kiến về bảo vệ môi trường, sử dụng hợp lý nguồn tài nguyên thiên nhiên cũng như thúc đẩy quá trình phát triển bền vững.

Sự tham gia của cộng đồng- cộng đồng và chính quyền địa phương được đặc biệt chú trọng trong các hoạt động của C&E. Chúng tôi tin tưởng rằng cộng đồng địa phương là người am hiểu rõ nhất và có giải pháp tốt nhất đối với các vấn đề địa phương

Mục đích:

- Hỗ trợ các tổ chức cộng đồng, các tổ chức xã hội dân sự nâng cao nhận thức và năng lực về quyền để tiếp cận và sử dụng các nguồn lực xã hội cho phát triển sinh kế bền vững, quản lý và sử dụng hợp lý nguồn tài nguyên thiên nhiên.
- Hợp tác và hỗ trợ các nhóm/tổ chức xã hội nghề nghiệp và các tổ chức phi chính phủ địa phương nâng cao năng lực các tổ chức cộng đồng, vận động chính sách về môi trường và phát triển cũng như năng lực trong giám sát các chính sách và chương trình dự án của chính phủ.
- Thành lập và duy trì mạng lưới trao đổi thông tin, chia sẻ kinh nghiệm giữa các nhóm/tổ chức và các bên có quan tâm.

Lĩnh vực hoạt động :

- Quản lý nguồn tài nguyên thiên nhiên
- Môi trường và Phát triển bền vững
- Biến đổi khí hậu
- Phát triển xã hội dân sự và sự tham gia của người dân

Chương trình và các hoạt động :

- Nghiên cứu và triển khai các chương trình dự án
- Xây dựng năng lực
- Giáo dục và truyền thông
- Vận động chính sách
- Kết nối mạng lưới

Thông tin liên hệ:
TRUNG TÂM PHÁT TRIỂN SÁNG KIẾN CỘNG ĐỒNG VÀ MÔI TRƯỜNG (C&E)

Địa chỉ: Số 12, ngõ 89, phố Xã Đàn, quận Đống Đa, Hà Nội

ĐT: 04 35738536/37

Email: ce.center.office@gmail.com

Website: www.ce-center.org.vn